

Protokoll fra møtet i Faggruppe for genmodifiserte organismer (GMO) i Vitenskapskomiteen for mattrygghet, tirsdag 19. desember 2006, kl. 12 – 16.30

Deltakere

Fra Faggruppe for GMO:

Ingolf Nes (møteleder), Knut Berdal, Casper Linnestad, Audun Nerland, Vibeke Thrane.

Forfall:

Sonja Klemsdal

Fra sekretariatet til VKM:

Arne Mikalsen (ref.), Elin Thingnæs (FG2)

Observatør:

Solbjørg Hogstad, Mattilsynet (MT)

1. Velkommen

Leder for faggruppen, Ingolf Nes, ønsket velkommen til møtet i Faggruppe for GMO. Ingen meldte seg inhabile i noen av sakene som var til behandling.

2. Godkjenning av dagsorden

Innkallelse og forslag til dagsorden for møtet ble godkjent. Referatet fra faggruppemøte 19. oktober 2006 ble rettet på møtet 19. desember og godkjent 11. januar 2007. Sak 4, Sameksistensdokumentet ble flyttet til sist i dagsordenen.

3. Orientering fra møte i hovedkomiteen (HK)

Knut G. Berdal orienterte om hovedkomitemøte den 5. desember. Under Sak 31/06 Organisasjons-gjennomgang av VKM, ble det informert om at Hovedkomiteen anbefaler at nåværende Faggruppe 2 (faggruppen for Plantehelse, plantevernmidler og rester av plantevernmidler) deles i en faggruppe for plantevernmidler og rester av plantevernmidler og en faggruppe for plantehelse, og at mandat og bemanning i sekretariatet justeres tilsvarende. Førgruppa (FG6) har hatt få saker til behandling. HK ønsker justering av fagområde og mandat for FG6 med føring om at saker med før som hovedregel skal forankres i FG6. VKMs mandat må justeres vedrørende hvilke oppgaver som skal prioriteres. Sekretariatet skal arbeide videre for å bedre dialogen med Mattilsynet for å bedre bestillingene av risikovurderingen og sørge for riktig bruk av VKM innen alle relevante områder. Statskonsults anbefaling om at departementene må gi klarere retningslinjer for hvordan forvaltningsstøtteinstitusjonene skal betjene VKM må følges opp. Hovedkomiteen ber sekretariatet så snart som mulig utforme et brev til departementet der Hovedkomiteens anbefaling presenteres og begrunnes. Det ble kort informert om: Sak 12/06 Helsemessige konsekvenser ved bruk av sukker/søtstoff i leskedrikker. Stor rapport som vil bli ferdig i januar-2007. Sak 11/06 Bruk av TTC-prinsippet i VKMs arbeid. Hovedkomiteen ga sin tilslutning til at TTC-prinsippet tas i bruk i risikovurderinger i de faggruppene der dette er relevant. Sak 33/06 Årsplan for VKM 2007 ble lagt frem. Sak 35/06 Orientering om arbeidet i faggruppene. Faggruppe 3 orienterte om avsluttet behandlingen av fire saker. To av sakene var produkt-vurderinger, en var en EFSA-konsultasjon på et "Guidance document" på temaet kryssing av GM-planter og en dialog med EFSA ang EFSA's respons på kommentarer fra medlemslandene.

4. Saker som ble behandlet på møtet

Saker som ble behandlet på møtet

Sak 06/305 Sameksistensrapporten. Casper Linnestad orienterte om Sameksistensrapporten. Rapporten ble gjennomgått på møtet og innspillene som ble lagt frem ble innlemmet i rapporten. Delvis ferdig rapport skal sendes til Mattilsynet innen jul, og ferdig rapport offentliggjøres medio februar.

Saker som har vært behandlet i faggruppen/sekretariatet siden forrige møte

Det var ingen saker til behandling under dette agendapunktet.

Status for øvrige saker for faggruppen

Det var ingen saker til behandling under dette agendapunktet.

5. Oppfølging av saker fra forrige møte 19. oktober 2006

Det var ingen saker til behandling under dette agendapunktet.

6. Orientering fra ad hoc-grupper/undergrupper eller lignende

Ingolf Nes informerte om EFSA's GMO panel. Panelet består av 21 faste medlemmer og en rekke ad hoc-eksperter. GMO-panelet er oppdelt i tre arbeidsgrupper, en for molekylær karakterisering, en for miljøvurderinger og en for helsevurderinger m.h.p. mat og fôr. Ingolf Nes sitter i molekylær karakteriseringsgruppen. Når det gjelder fornying av gamle søknader for godkjente genmodifiserte planter og avledede matnæringsmiddelingsredienser og fôr har EFSA publisert retningslinjer. Primært, vil disse retningslinjene påvirke 26 GM produkter som, etter tidligere direktiv/-forordning, er godkjent i EU og som kan være markedsført som eksisterende produkter på det europeiske markedet. Nye GM forskrifter trådte i kraft i EU i april 2004. I april 2004 ble storparten av produktene, som allerede har blitt notifisert, kontrollert om de oppfylte kravene i de nye forskriftene. De tidligere godkjenningene for seksten av disse produktene vil utløpe i april 2007. Firmaer som eier disse produktene må søke om ny godkjenning under de nye forskriftene. EFSA foreslår at søkerne må vurdere om det har kommet ny biosikkerhetsinformasjon i tidsrommet fra godkjenning av de opprinnelige søknadene til april 2007 og om det er behov for oppdatering av søknadene. Oppdateringene skal bl.a. omfatte toksisitet, monitorering, ny molekylær karakterisering, tilstedeværelsen av allergener, og ny informasjon om miljørisiko.

Ingolf Nes informerte også om at enzymet fytase, se protokoll fra 1/2-06, vil bli godkjent til bruk som fôrtilsetning. Han informerte også om at Ungarn har lagt ned forbud mot dyrking av maislinje MON810 fra Monsanto. EU kommisjonen har pålagt Ungarn å oppheve forbudet. MON810 ble godkjent for markedsføring i EU i 1998. Han henviste også til en artikkel i Nature Biotechnology vol. 24 nr.11, side 1301-1302, som handler om ikke-godkjent GM-ris i USA-ris som importeres i EU. I henhold til artikkelen er det i fire tilfeller av jordbruksprodukter til bruk som mat påvist GM-produkter.

04/307 Knut G. Berdal informerte om ad hoc-gruppen for Genendrede organismer. Han har undersøkt for å finne personer som kan skrive om kvantitativ risikovurdering av genendrede organismer. Til å utføre en slik risikovurdering er det behov for eksperter utenfor ad hoc-gruppen.

Risikovurderinger fra EFSA/andre vitenskapelige komiteer

Ingen saker under dette agendapunktet..

7. Saker til hovedkomiteen

Ingen.

8. Møter o.a. av felles interesse

I desember 2006 deltok Knut G. Berdal på Codex-møte risikovurdering av mat og Bioteknologi. En arbeidsgruppe har laget et utkast til retningslinjer om mat fra GM-dyr. Arbeidsgruppen kom langt med utforming av retningslinjene, og mesteparten av det som gjensto ble avklart på møtet. To punkter er ikke ferdige, bl.a. om antibiotiksresistensmarkørgener og ikke-arvelig DNA-vaksine. Her avventer man en ekspertkonsultasjon i regi av FAO/WHO. Norges delegasjon la fram et notat om adjuvans og allergi, sammen med Argentina og Brazil, for å inkludere problematikken som spørsmål til ekspertkonsultasjonen. På grunn av kapasitetshensyn ble dette spørsmålet utsatt til eventuelle senere ekspertkonsultasjoner. Han informerte også om at det ble vedtatt å lage retningslinjer for innblanding/forurensing i mat av små mengder av genmodifiserte organismer som er godkjent i tredjeland. Retningslinjene skal gjelde bare for GMO som er vurdert etter retningslinjene fra CODEX.

Arne Mikalsen, Sekretariatet, informerte om møtet om oppgaver i forhold til gjennomføring av EUs forordninger 1829/2003, 1830/2003 og 258/97 i norsk rett. Temaet for møtet var presiseringer og forventninger til Mattilsynet/VKM i forhold til oppgaver som MT har fått i forbindelse med at

EUs forordninger om ny mat og genmodifisert mat og fôr tas inn i EØS-avtalen. HOD orienterte om status for implementeringsarbeidet. Norge avventer innspill fra EU før nytt møte med EU-Kommisjonen. Møtet vil høyst sannsynlig først kunne finne sted etter 15. desember. Fra norsk side håper man på å kunne forhandle seg frem til enighet på dette møtet. FG3 relatert sak på dagsorden var at per 1.3.2007 er det for MT frist for levering til MD en endelig tilråding om godkjenning eller ikke godkjenning basert på helserisikovurdering av 9 formeringsdyktige GMO (4 fortsatt uavklarte under det gamle utsettingsdirektivet 90/220 (Soya linje 40-3-2 (sak C/UK/94/M3/1), Mais linje T25 (sak C/F/12-07), Mais linje MON 810 (sak C/F/95/12-02) og Mais linje Bt-11 (sak C/GB/96/M4/1)). I tillegg er det følgende 5 som er søkt godkjent til bruk som/i/til mat under ny mat-forordning 258/97: Bt11, 1507, NK603, MON863 og GA21 (jf. oversikten på Kommisjonens nettsider (http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm), hvorav 4 er godkjent etter samme forordning mens den 5. er overført til behandling og godkjent under forordning 1829/2003.). VKM har frist til ca. 1. februar for levering av fire risikovurderinger, mais T25, åkermais Bt11, mais MON810 og soyalinje 40-3-2, til MT.

Solbjørg Hogstad, Mattilsynet, understreket betydningen av at VKMs GM vurderinger må være så klare og entydige som mulig, slik at man unngår ulike fortolkninger. Hogstad påpekte at en klargjøring av adjuvanssaken er spesielt viktig, da denne angår flere av enkeltvurderingene. EFSA har så langt ikke støttet Norge og VKM i adjuvanssaken, og det er derfor ekstra viktig at VKM gir en klar begrunnelse og at evt helsekonsekvenser og risikonivå beskrives grundig.

Det ble besluttet at faggruppen skulle innhente eksperter snarest mulig for å utrede adjuvanssaken. Det ble foreslått å kontakte Per Brandtzæg, UiO, Tor Lea, UMB, og Ulf Hammerling, Livsmedelverket, Sverige.

9. Nytt fra sekretariatet

Arne Mikalsen informerte om at EFSA har kommet med en pressemelding om offentlig høring om fôringsforsøk med GMO. Høringsfrist er 31. januar 2007.

10. Eventuelt

Solbjørg Hogstad, MT, påpekte at det er en stor utfordring fremover vedr risikokommunikasjon, når nyheten om norske avgjørelser (positive eller negative) på enkeltproduktene blir offentliggjort. VKM vil ha en viktig rolle her, i samarbeid med MT og DN.

Ny møtedato

Det neste møtet i Faggruppe for GMO blir 5. februar kl. 10 til 15.